

تاریخ: 1394/04/05 | شناسه: / / | کد: 0000000000

بررسی تأثیر فضای مجازی بر سبک زندگی؛

استحاله‌ی هویت ایرانی با حیزدایی

فضای مجازی و اینترنت در دنیای امروز ما به گونه‌ای نفوذ کرده است که نمی‌توان زندگی بدون آن را تصور کرد، اما همین فضا آسیب‌های متعددی را با خود به دنبال داشته است که یکی از اصلی‌ترین آنها تغییر سبک زندگی و شکستن مرز باورها و ارزش‌هایی همچون حجاب و حیا در میان بانوان و دختران جوان ماست...

گروه فرهنگی-اجتماعی برهان/زهرا جیدری؛ امروزه می‌توان مدعی شد فضای مجازی اینترنت در سطحی گسترده با فضای رقابت دارد؛ با این تفاوت که این دنیای مبهم، اما جذاب، روزبه‌روز گسترده‌تر می‌شود، اما دنیای پیرامون ما برای رشد و گسترش، لاف‌زبان بیشتری نیاز دارد. همین گستردگی فضای مجازی اما سبب شده است تا در کنار تمامی کاربردها و ویژگی‌های منحصر به فردی که این شبکه را هر روز گسترش می‌دهد، شاهد بروز روزافزون چالش‌های متعددی نیز باشیم؛ چالش‌هایی که نه فقط در جامعه‌ای ارزشی همچون ایران، بلکه حتی در جوامع اروپایی و آمریکا نیز نگرانی‌هایی را در پی داشته است.

یکی از این نگرانی‌ها اثرگذاری اینترنت، به ویژه فضاهایی نظیر شبکه‌های اجتماعی و اتاق‌های گفت‌وگو بر رفتار و روابط اجتماعی افراد جامعه و از بین بردن قبح و حدود روابط زن و مرد است. اگر شما هم به شبکه‌هایی نظیر فیسبوک سری زده باشید، به عمق این نگرانی پی می‌برید.

یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که در پی توسعه‌ی سریع جوامع ایجاد می‌شود، تضادهای فرهنگی جامعه‌ی مد نظر با ابزار و دستاوردهای توسعه است. در این میان، بدیهی است با سرعت گرفتن رشد توسعه، این تضادها به شکل برجسته‌تری نمایان می‌شوند و آسیب بیشتری را متوجه آن جامعه می‌کنند. از همین روست که جوامع در حال توسعه، همواره در کنار بهره‌گیری از فواید تغییر ساختار اجتماعی و اقتصادی، با تبعات ناشی از تغییرات فرهنگی ناشی از این پیشرفت سریع دست‌وپنجه نرم می‌کنند. از سوی دیگر، در دنیای کنونی ارتباطات و فناوری اطلاعات، سرعت توسعه‌ی صنعتی و علمی آن‌چنان از فراهم آمدن زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی پیشی گرفته است که خیلی وقت‌ها به نظر می‌رسد اخلاق و ارزش‌ها در جاده‌ی توسعه زیر گرفته می‌شوند.

فروپاشی نظام‌های اخلاقی در جامعه اما به معنای در دست داشتن ابزار علم بی‌تعهد است. ورود اینترنت و گسترش لحظه‌ای کاربران اینترنتی، بدون فراهم آمدن زیرساخت‌های فرهنگی لازم، به مثابه‌ی شمارش معکوس بمبی در میان ارزش‌ها، باورها و هنجارهای ملی‌مذهبی و در یک کلمه «سبک زندگی» ماست. البته این تکنولوژی، خدمات بسیاری را برای ما فراهم می‌آورد و بسیاری از امور را برایمان تسهیل می‌کند و باید اذعان داشت در دنیای امروزی نمی‌توان از این تکنولوژی چشم‌پوشی کرد.

اینترنت در ایران

مطابق گزارش اتحادیه‌ی جهانی مخابرات، کشور ما از نظر بهره‌مندی از اینترنت، در بین 187 کشور جهان، رتبه‌ی 87 را دارد که بر اساس طبقه‌بندی اتحادیه‌ی جهانی مخابرات، جزء کشورهای متوسط به شمار می‌رود. همچنین 35 درصد استفاده‌کنندگان اینترنت را قشر جوان تشکیل می‌دهند و میانگین زمان صرف‌شده برای اینترنت 52 دقیقه در هفته است.

از سوی دیگر، شبکه‌های دوست‌یابی در کشور ما به سرعت در میان جوانان ایرانی محبوب شده است و ایرانی‌ها رتبه‌ی سوم را در این شبکه‌ها کسب کرده‌اند.

یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که در پی توسعه‌ی سریع جوامع ایجاد می‌شود تضادهای فرهنگی جامعه‌ی مد نظر با ابزار و دستاوردهای توسعه است. در این میان، بدیهی است با سرعت گرفتن رشد توسعه، این تضادها به شکل برجسته‌تری نمایان می‌شوند و آسیب بیشتری را متوجه آن جامعه می‌کنند.

فیسبوک معروف‌ترین شبکه‌ی اجتماعی است و هم‌اکنون بیش از یک میلیارد نفر، عضو این شبکه هستند و در حال حاضر، بیشترین استفاده‌کنندگان آن در دنیا، جوانان 18 تا 25 سال هستند. بررسی نفوذ شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان کاربران ایرانی نشان می‌دهد ایرانیان در سال‌های 1383 و 1384 رتبه‌ی چهارم وب‌نویسان جهان را کسب کردند. همچنین یکی از فعال‌ترین کاربران شبکه‌های مجازی مانند فیسبوک محسوب می‌شوند. بر اساس آمار رسمی «اورکات»، کاربران ایرانی با شش درصد، در سال‌های 1384 و 1385 نصف آمریکایی‌ها و دو برابر هندی‌ها، رتبه‌ی سوم در میان اعضای «اورکات» را کسب کرده‌اند. آمار کاربرانی که محل اقامت خود را خارج از ایران ذکر کرده‌اند جزء این رقم محسوب نمی‌شوند.

تمام این آمار و ارقام در حالی منتشر می‌شود که زیرساخت‌های فرهنگی اینترنت در ایران با چنین سرعتی گسترش نیافته است و فضای مجازی برای جامعه‌ی ما فضایی مبهم است که سعی دارد از طرق مختلف، سبک زندگی و ارزش‌هایی همچون حجاب و حیا را از بانوان جامعه‌ی ما بگیرد.

حاکمیت فرهنگ مسلط به عرصه‌ی فناوری اطلاعات

فضای مجازی عرصه‌ی حضور قدرت‌های اطلاعاتی و محتوایی است. بنابراین جوامعی که قدرت بیشتری در این عرصه دارند، بالطبع حضور قوی‌تری در این فضا خواهند داشت و این بدین معناست که فرصت بیشتری برای تأثیرگذاری بر روی دیگر فرهنگ‌ها و تمدن‌ها دارند. همین موضوع به فرهنگ‌های ارزشی، غنی و باریش‌های که به دلایل متعدد، از حضور مؤثر در فضای مجازی محروم یا ناتوان‌اند، آسیب جدی وارد می‌کند و به نوعی آن‌ها را در معرض استحاله و انزیری از فرهنگ‌های بیگانه‌ی مسلط بر فضای مجازی قرار می‌دهد.

به بیان دیگر، دهکده‌ی جهانی گاهی شبیه جنگلی می‌شود که در آن، قوی‌ترها می‌مانند و ضعیف‌ترها یا می‌روند یا زیر سلطه‌ی آنان زندگی می‌کنند. از سوی دیگر، باید توجه داشت فضای مجازی و تکنولوژی‌های مرتبط با این دنیا، اعم از سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، دانشی است که در غرب تولید شده و هنوز هم امتیاز این علم در دست آنان است.

بنابراین سیاست‌گذاری‌های این دنیا بر اساس راهبردهایی چنین جوامعی طرح‌ریزی می‌شود. غالب و محتوای عرضه‌شده در فضای مجازی نیز از سوی کشورهای صاحب امتیاز این فضا تولید و عرضه می‌شود، اما از آنجایی که این محتوا قرار است خوراک فکری و زیربنای باورهای تمام کاربران فضای مجازی در سراسر جهان را تأمین کند، در این راستا، ذائقه‌ی مخاطب و پاره‌ای اصول روان‌شناختی نیز برای اثرگذاری بیشتر، چاشنی محتوا و غالب می‌گردد و سبب می‌شود تا غرب و آمریکا از طریق امواج ماهواره‌ای و فیبرهای نوری، در خانه‌ی یکبارک مردم دیگر کشورهای، برای خود پایگاهی بسازند؛ پایگاهی که به اندازه‌ی یک دستگاه رایانه است، اما قدرتی برای تسلط بر اندیشه و سبک زندگی کاربران در ویران آن وجود دارد.

با نگاهی به تصاویر به نمایش درآمده از بانوان و دختران جوان ایرانی در فضای فیسبوک، می‌توان دریافت اطلاعات و محتوای ارائه‌شده در فضای مجازی چگونه در مقابل ارزش‌های جامعه‌ی ما قد علم کرده و تا چه اندازه نیز موفق بوده است. اینکه چرا بر روی ارزش‌هایی همچون حجاب و حیا سرمایه‌گذاری می‌شود و بانوان جامعه‌ی ما مورد هدف قرار می‌گیرند نیز امری بدیهی است. با تغییر نگرش‌ها و سبک زندگی

بانوان، به عنوان مسئولان اصلی زاد و ولد و پرورش نسل آینده، می‌توان هويت ایرانی را دستخوش تغییر کرد.

بررسی نفوذ شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان کاربران ایرانی نشان می‌دهد ایرانیان در سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴، رتبه‌ی چهارم و بنویسان جهان را کسب کرده‌اند. همچنین یکی از فعال‌ترین کاربران شبکه‌های مجازی مانند فیسبوک محسوب می‌شوند.

اما اگر بخواهیم اثرگذاری فضای مجازی بر روی روابط زن و مرد و بحث حیازدایی را آسیب‌شناسی کنیم، باید ابتدا ویژگی‌های فضای مجازی را مورد مطالعه قرار دهیم.

شکل‌گیری هويت مجازی

هرچند ارتباطات در فضای مجازی را به عنوان نسل جدیدی از ارتباطات اجتماعی باید پذیرفت، اما این فضا به کاربر امکان داشتن یک هويت مجازی را هم می‌دهد. در واقع می‌توان گفت حضور بیش از اندازه‌ی کاربران در فضای مجازی می‌تواند آنان را از هويت حقیقی‌شان دور کند و این دور شدن از دنیای واقعیت‌ها، بر تمام لایه‌های زندگی افراد اثرگذار خواهد بود.

شکستن مرز فضای حقیقی و مجازی

این مسئله برای کاربران نوجوان و جوان اهمیت بیشتری می‌یابد؛ چرا که در این سنین، هنوز هويت افراد به طور کامل شکل نگرفته است و حضور در دالان‌های مجازی اینترنت، از اتاق‌های گفت‌وگو گرفته تا شبکه‌های اجتماعی، به آنان امکان آن را می‌دهد تا برای خودشان هويتي متفاوت از دنیای حقیقی پیرامون خود خلق کنند و همین امر منجر به رشد خیال‌بافی و دور شدن از پذیرش شرایط حقیقی زندگی می‌شود.

در این حالت، جوان مرز بین فضای رئال و فضای مجازی را گم می‌کند و همان‌طور که از محیط پیرامونش تأثیر می‌پذیرد، از فضای مجازی نیز متأثر می‌شود. اهمیت این موضوع در اینجاست که همین هويت مجازی به افراد اجازه می‌دهد تا خود را هر گونه که دوست دارند معرفی کنند و از آنجایی که هیچ‌کس نمی‌تواند پی به هويت حقیقی آنها برسد، پس افراد در محیط اینترنت خود را مجاز به شکستن خطوط قرمز فضای حقیقی می‌دانند و همین هنجارشکنی‌ها از سوی برخی از افراد پیشرو، مسیر را برای دیگرانی که حتی در فضای مجازی ملاحظات ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی را دارند باز می‌کند و به نوعی سبب عادی‌سازی رفتارهای خلاف اصول و قواعد اجتماعی محیط حقیقی می‌شود.

بی‌اطلاعی والدین از پشت پرده‌ی فضای مجازی؛ زمینه‌ساز گسست نسلی

اغلب والدین سواد استفاده از فضای مجازی را ندارند و چندان با قانون و قواعد بسیار خاص این فضا آشنایی ندارند و همین موضوع موجب می‌شود تا نظارت مناسبی بر عملکرد فرزند جوان و نوجوان خود نداشته باشند. در چنین حالتی، جوانان و نوجوانان با حضور در فضای مجازی و مواجهه با سبیل اطلاعاتی درست و نادرستی که از هر طرف او را احاطه می‌کند، آماده‌ی پذیرش چیزهایی می‌شوند که در وای هجوم این اطلاعات به او القا می‌شود. همین امر سبب شده است تا اینترنت و فضای مجازی زمینه‌ساز گسست فرهنگی بین‌نسلی را فراهم آورد و این مسئله بر کنترل خانواده روی رفتار جوان و نوجوان اثر بسیار سونی خواهد داشت.

بلوغ جنسی زودرس در اتاق‌های گفت‌وگو و شبکه‌های اجتماعی

بسیاری از محتواهای ارائه‌شده در فضای مجازی، به خصوص شبکه‌های اجتماعی نظیر فیسبوک و اتاق‌های گفت‌وگو، بدون در نظر گرفتن اقتضای سنی مخاطب، در معرض دید و برداشت و تحلیل وی قرار می‌گیرد. اغلب این محتواها، اعم از متن، عکس و فیلم نیز دارای زمینه‌های انحرافی هستند. بنابراین می‌توانند جوان و نوجوان را که در شرایط خاص جسمی و غلبان غریز جنسی قرار دارد، دچار سردرگمی کند و از مسیر ارزش‌ها منحرف سازد.

این موضوع تا حدی اهمیت دارد که بر اساس گزارش‌های منتشرشده، رئیس‌جمهور آمریکا به فرزندان خود اجازه‌ی فعالیت در فیسبوک را نمی‌دهد. این در حالی است که شبکه‌های اجتماعی نظیر فیسبوک یا اتاق‌های گفت‌وگو مروج سبک زندگی غربی هستند، اما انگار مأموریت این شبکه‌ها بیشتر برای تغییر ارزش‌ها و سبک زندگی حاکم در کشورهای دیگر است.

هنجارشکنی در سایه‌ی گمنامی

باید توجه داشت رفتارهای خلاف ارزش‌های یک جامعه، در محیط واقعی، با تغییر نگاه و مؤاخذه‌گری، چه از سوی نهادهای نظارتی و انتظامی و چه به وسیله‌ی نگاه‌های ملامت‌گر سایر اعضای جامعه همراه است، اما در فضای مجازی و اینترنت، چنین قوانینی وجود خارجی ندارد و یک کاربر اینترنت می‌تواند حتی جنسیت خود را پنهان کند و با هويتي کاملاً متفاوت از آنچه هست در شبکه‌های اجتماعی یا اتاق‌های گفت‌وگو حاضر شود و همین گمنامی و هويت مجازی است که به افراد این امکان را می‌دهد که هنجارشکنی کنند بی‌آنکه مؤاخذه‌ای در کار باشد.

محملی برای ترویج باورهای انحرافی و سبک زندگی غربی

اتاق‌های گفت‌وگو و شبکه‌های اجتماعی محلی برای ابراز عقاید و باورها و طرح شبهات است بی‌آنکه کاربر شناخته شود یا برجسب بخورد. به ویژه آنکه در بسیاری از موارد، جوانان و نوجوانان ما مجال مناسبی برای ابراز وجود و بیان دیدگاه‌ها و شبهات دینی خود پیدا نمی‌کنند. در مقابل اما اغلب کسانی که توانایی پاسخ‌گویی به این سؤالات و شبهات را دارند، در این شبکه‌ها عضو نیستند یا حضورشان آن‌چنان کم‌رنگ است که در عمل، این فضاهای اینترنتی به محملی برای ترویج باورهای انحرافی و شبهاتی می‌شود که می‌تواند زیربنای فکری جوان و نوجوان را دستخوش تغییر کند؛ آن‌چنان که سبک زندگی وی را آن قدر غربی نماید که حدود ارتباط با نامحرم را زیر پا بگذارد.

آثار سوء اینترنت بر خانواده

با افزایش فراگیری اینترنت و کاربران فضای مجازی، اعتیاد تازه‌ای شکل گرفته است. اعتیاد به اینترنت یک واژه نیست، بلکه یک حقیقت است که سبب دور شدن اعضای خانواده از یکدیگر می‌شود. از سوی دیگر، بسیاری از کاربران فضای مجازی، جوانان متأهلی هستند که در اتاق‌های گفت‌وگو و شبکه‌های اجتماعی عضو می‌شوند و برخی از تصاویر بدحجاب به نمایش درآمده در آلبوم‌ها یا نمایه‌های فیسبوک، زنان شوهردار هستند و این به معنای آن است که فضای مجازی، نظام ارزشی موجود در جامعه‌ی ما را از طریق تغییر در سبک زندگی، دچار دگرگونی نموده است. همین تصاویر و پوشش‌های نامتعارف اما خط‌قرمزهای ارتباط نامحرم را می‌شکنند و در نهایت، موجب فراهم آمدن زمینه‌های خیانت در زندگی و ارتباطات نامشروع می‌شود.

وظایف مسئولان و راهکارها

فراهم آمدن زیرساخت‌های فرهنگی اما کلید کنترل فضای مجازی است، زیرا کنترل این فضا از طریق پلیس سایبری هرچند راهکاری لازم است، اما در اینجا نیز اصل کلی قدرت بازدارنده‌های درونی قابل اعتمادتر است. ابلاغ رهبر معظم انقلاب برای تشکیل شورای عالی فضای مجازی اما بهترین راهکار برای فراهم آمدن زیرساخت‌های لازم برقراری امنیت در فضای اینترنت است.

در پیام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای برای تشکیل این شورا همچنین آمده است: این شورا وظیفه دارد مرکزی به نام مرکز ملی فضای مجازی کشور ایجاد نماید تا اشراف کامل و به‌روز نسبت به فضای مجازی در سطح داخلی و جهانی و تصمیم‌گیری نسبت به نحوه‌ی مواجهه فعال و خردمندانه‌ی کشور با این موضوع از حیث سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و محتوایی، در چارچوب مصوبات شورای عالی و نظارت بر اجرای دقیق تصمیمات در همه‌ی سطوح تحقق یابد.

اینترنت ملی: اینترنت یا اینترنت ملی طرحی است که از مدت‌ها قبل قرار بود در کشور اجرایی شود، اما تا کنون این طرح ملی به نمر نرسیده است. بدیهی است در صورت برقراری چنین شبکه‌ای، کنترل بر فضای مجازی بسیار آسان‌تر می‌شود. بنابراین انتظار می‌رود تا مسئولان هر چه سریع‌تر به برقراری این شبکه اهتمام ورزند.

طراحی تالارهای گفت‌وگو و شبکه‌های اجتماعی داخلی با تکیه بر مدیریت ارزشی این فضاها: هرچند هم‌اکنون نیز برخی تالارهای گفت‌وگو و فضای ملی طراحی شده‌اند و در این شبکه‌های اجتماعی شاهد حضور کاربرانی هستیم، اما فضای ارزشی و تأکید بر روی سبک

زندگی ایرانی‌اسلامی نکته‌ای است که در اغلب چنین شبکه‌هایی مغفول مانده و بدیهی است که این شبکه‌ها در کنار شبکه‌هایی همچون فیسبوک قرار می‌گیرند، نه در مقابل آنها. پس گام مهم دیگر طراحی شبکه‌ها و اتاق‌های گفت‌وگوی مبتنی بر ارزش‌های ملی و مذهبی است و طبیعتاً باید بر این فضا، نظارت و مدیریت مناسبی، آن هم به صورت ایجابی و نه پلیسی و سلبی، انجام شود.

با نگاهی به تصاویر به نمایش درآمده از بانوان و دختران جوان ایرانی در فضای فیسبوک، می‌توان دریافت اطلاعات و محتوای ارائه‌شده در فضای مجازی چگونه در مقابل ارزش‌های جامعه‌ی ما قد علم کرده و تا چه اندازه نیز موفق بوده است. اینکه چرا بر روی ارزش‌هایی همچون حجاب و حیا سرمایه‌گذاری می‌شود و بانوان جامعه‌ی ما مورد هدف قرار می‌گیرند نیز امری بدیهی است.

حضور افراد آگاه در شبکه‌های اجتماعی

در حال حاضر نیز شاهد حضور افراد آگاه و ارزشی در فضاهایی همچون فیسبوک هستیم که می‌توانند با حضور در کنار جوانان و نوجوانانی که می‌خواهند فضایی متفاوت را تجربه کنند، ضمن جلب اعتماد آنان به عنوان افرادی آگاه و مسلط به قوانین شرعی، شبهات موجود در ذهن جوانان و هم به افرادی که مغرضانه شبهه‌پراکنی می‌کنند پاسخ دهند.

فعال کردن فضاهای ارزشی همچون پایگاه‌های بسیج و مساجد در جذب جوانان از همه‌ی طیف‌ها و سلیقه‌ها: بدیهی است زمانی که در فضاهای ارزشی اجازه‌ی حضور سلیقه‌های مختلف داده نشود و به جوانان اجازه طرح سؤال و شبهات ذهنی‌شان داده نشود، این افراد به اشخاصی اعتماد می‌کنند که به نوعی حرف دل آنها را می‌زنند یا با آنان هم‌عقیده‌اند. بسیاری از دوستی‌های فضای مجازی بر اساس یک ابراز عقیده یا بیان سؤال و شبهه‌ای که در ذهن بسیاری از جوانان دیگر است شکل می‌گیرد؛ در حالی که ما در نهادینه کردن ارزش‌ها و باورها به کمک بالا بردن اطلاعات و آگاهی‌های دینی جوانان ضعیف عمل نموده‌ایم.

نقش پررنگ آموزش‌وپرورش و آموزش عالی در ایمن‌سازی جوانان در مقابل حمله‌های فضای مجازی: آموزش‌وپرورش، به عنوان بنیادی‌ترین نهاد آموزشی، وظیفه‌ی نهادینه‌سازی ارزش‌ها و پاسخ‌گویی به سؤالات کودکان، نوجوانان و جوانان را دارد. این نهاد همچنین از طریق ارتباط با اولیا، در افزایش آگاهی‌ها و تبیین لزوم بالا رفتن سواد کامپیوتری آنها برای نظارت بر عملکرد فرزندان‌شان، نقش مهمی دارد. ضمن آنکه این نهاد یکی از اصلی‌ترین سازمان‌هایی است که می‌تواند از طریق برنامه‌های آموزشی و کتب درسی، سبک زندگی ایرانی‌اسلامی را در کودکان نهادینه کند و آنان را در برابر فرهنگ غربی واکسینه نماید. وزارت علوم نیز ادامه‌دهنده‌ی این وظیفه و روند در سنین حساس جوانی است.

جمع‌بندی

فضای مجازی و اینترنت در دنیای امروز ما به گونه‌ای نفوذ کرده است که نمی‌توان زندگی بدون آن را تصور کرد، اما همین فضا آسیب‌های متعددی را با خود به دنبال داشته است که یکی از اصلی‌ترین این آسیب‌ها، تغییر سبک زندگی و شکستن مرز باورها و ارزش‌هایی همچون حجاب و حیا در میان بانوان و دختران جوان ماست؛ فشرده‌ی که فرار است مولد و پرورش‌دهنده‌ی نسل‌های بعدی باشند و با تغییر در هویت‌شان، می‌توان هویت نسل ایرانی را استحاله کرد، غرب و حاکمان فضای مجازی برای نیل به چنین هدفی، برنامه‌ریزی گسترده دارند.

از همین روست که رهبر فرزانه‌ی انقلاب می‌فرمایند: برای بنده حوزه‌ی فضای مجازی به اندازه‌ی انقلاب اسلامی اهمیت دارد. در برابر این مهم اما مسئولان وظایف متعدد و مهمی دارند، از جمله افزایش آگاهی‌های عمومی، تقویت آموزش‌وپرورش و جدی‌تر پرداختن به فعالیت‌های مرکز ملی فضای مجازی. در این صورت می‌توان از فضای مجازی به عنوان یک فرصت بهره گرفت، بی‌آنکه تهدیدهای آن برایمان دردسرساز شود. (*)

* زهرا چیدری؛ کارشناس مسائل فرهنگی/انتهای متن/

ÇaÊaÇi TÊÑ / پایگاه تحلیلی تبیینی برهان

http://borhan.ir/NSite/FullStory/?Id=5450

:áâ` a0âĒ